

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ซอฟต์แวร์ในงานของผู้ตรวจสอบภายในของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาว สิริกมล ตั้งจิตลิขิตสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2604-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS RELATED TO SOFTWARE USE IN INTERNAL AUDITORS' WORK IN
LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Miss Sirikamol Thangjitlikhitsakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2604-6

481942

สิริกมล ตั้งจิตลิจิตสกุล : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ซอฟต์แวร์ในงานของผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (FACTORS RELATED TO SOFTWARE USE IN INTERNAL AUDITORS' WORK IN LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประจิต หาวัตร, 139 หน้า. ISBN 974-53-2604-6.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงซอฟต์แวร์ที่ใช้ในงานของผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์เหล่านั้นและทิศทางของความสัมพันธ์ดังกล่าว ตลอดจนประโยชน์ และ ปัญหา/อุปสรรคที่ได้รับจากการใช้ซอฟต์แวร์นั้นๆ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 726 ฉบับ ไปยังผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับตอบกลับ จำนวนทั้งสิ้น 252 ฉบับ

ผลที่ได้จากการศึกษา พบว่า ซอฟต์แวร์ที่มีการนำมาใช้ในงานตรวจสอบภายในมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ Microsoft Excel, Microsoft Word, E-mail และ Internet และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายในกับปัจจัยต่างๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์มากที่สุด คือ การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการตรวจสอบทั่วไป และโปรแกรม Lotus Notes ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ถัดมาคือ การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม TeamMate และ โปรแกรม SAP และมูลค่าสินทรัพย์รวมขององค์กร ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการตรวจสอบเฉพาะเรื่อง โดยปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุดจากการนำซอฟต์แวร์มาใช้ในการตรวจสอบภายในนั้น คือ จัดเก็บข้อมูลได้ง่าย รองลงมา คือ ประหยัดเวลา ผลงานที่ได้มีความถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือ รูปแบบของรายงานต่างๆ มีมาตรฐาน อ่านง่ายและมีความชัดเจน และลดค่าใช้จ่าย ในขณะที่เดียวกันปัญหาที่พบจากการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายในซึ่งพบมากที่สุด คือ เครื่องมืออุปกรณ์รวมถึงซอฟต์แวร์มีราคาแพง รองลงมา คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน การใช้งานยุ่งยากซับซ้อน และอุปสรรคทางด้านภาษาอังกฤษของผู้ใช้งาน

ภาควิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต..... สิริกมล ตั้งจิตลิจิตสกุล
สาขาวิชา.....การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2548.....

458 24033 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: SOFTWARE USE / INTERNAL AUDITORS

SIRIKAMOL THANGJITLIKHITSAKUL : FACTORS RELATED TO SOFTWARE USE IN INTERNAL AUDITORS' WORK IN LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PRACHIT HAWAT, Ph.D., 139 pp. ISBN 974-53-2604-6.

The purpose of this thesis is to study software for the work of internal auditors of listed companies, factors related to software use and the direction of relationship, usefulness and problems in software use. In this study, seven hundred and twenty-six questionnaires were mailed to internal auditors of listed companies. Two hundred and fifty-two questionnaires were completed and returned.

The research results reveal that four most frequently used software is Microsoft Excel, Microsoft Word, E-mail and the Internet. The correlation test at 0.05 significant level shows that the most significant factor related to software use is training in Generalized Audit Software and in Lotus Notes. The second most significant factor is top management support. The next most significant factors are training in TeamMate and in SAP, and total assets value. The least significant factor is training in Special Audit Software. These factors have positive relationship with the software use. The most perceived usefulness is ease of data collection. The next most perceived usefulness is time saving, accurate and reliable output, standardized reports and cost reduction. However, the most common problem is high costs of hardware and software. The problems of lesser importance are insufficient management support, difficulty of use and users lacking English language skill.

Department.....Accountancy..... Student's signature.....*Sirikamol Thangjitlikhitsuakul*
Field of study.....Accounting..... Advisor's signature.....*Prachit Hawat*
Academic year2005.....

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจิต หาวัตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขและตรวจทานความถูกต้องเหมาะสมให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรีย์ วงศ์วณิช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คุณไพรัช ศรีวิไลฤทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รองศาสตราจารย์ สำเร็จ คำโหมง ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาทางด้านการทบทวนวรรณกรรม

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ตรวจสอบภายในที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เขียน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน และคอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา รวมถึงขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจที่ได้รับจากญาติพี่น้อง และ พี่ๆ เพื่อนๆ ที่ร่วมศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ปริญญามหาบัณฑิต รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ อีกหลายท่านที่มีได้กล่าวไว้ในที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของงานวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ส่วนที่ 1 การตรวจสอบภายใน.....	12
ส่วนที่ 2 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในงานตรวจสอบภายใน.....	24
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ซอฟต์แวร์ในการทำงาน.....	38
ส่วนที่ 4 ประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น.....	57

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในการทำงาน ของผู้ตรวจสอบภายใน.....	74
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ ในงานของผู้ตรวจสอบภายใน.....	85
ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ และ ปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการใช้ซอฟต์แวร์.....	93
ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	125
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	125
รายการอ้างอิง.....	127
ภาคผนวก.....	132
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	139

สารบัญตาราง

ณ

หน้า

ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างจำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม.....	47
ตารางที่ 3.2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	55
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	63
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง.....	67
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การทำงานด้านการตรวจสอบภายใน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง.....	69
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของวุฒิบัตรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง....	71
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละของจำนวนผู้ตรวจสอบภายในขององค์กร ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งอยู่ จำแนกตามขนาดขององค์กร.....	73
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดขององค์กร และกลุ่มธุรกิจ.....	74
ตารางที่ 4.7	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในงาน ตรวจสอบภายในของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทโปรแกรม.....	75
ตารางที่ 4.8	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงาน ตรวจสอบภายใน จำแนกตามขนาดขององค์กรกับจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนก 2 ทาง (TWO-WAY ANOVA).....	78
ตารางที่ 4.9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้โปรแกรม Microsoft Word จำแนกตามลักษณะการทำงาน.....	80
ตารางที่ 4.10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้โปรแกรม Microsoft Excel จำแนกตามลักษณะการทำงาน.....	80
ตารางที่ 4.11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้โปรแกรม Microsoft Access จำแนกตามลักษณะการทำงาน.....	81
ตารางที่ 4.12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ การตรวจสอบทั่วไป จำแนกตามฟังก์ชันการทำงาน.....	82

ตารางที่ 4.13	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การเรียนรู้การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการตรวจสอบทั่วไป.....	83
ตารางที่ 4.14	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วิธีการเรียนรู้การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการตรวจสอบทั่วไปแบบต่างๆ.....	83
ตารางที่ 4.15	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการใช้บริการ Search Engine ในงานตรวจสอบภายใน.....	84
ตารางที่ 4.16	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้บริการ Search Engine ในงานตรวจสอบภายใน จำแนกตามประเภทบริการ Search Engine ที่ใช้.....	84
ตารางที่ 4.17	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้บริการ Search Engine ในงานตรวจสอบภายใน จำแนกตามลักษณะการใช้บริการ Search Engine.....	85
ตารางที่ 4.18	จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทโปรแกรม.....	86
ตารางที่ 4.19	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของจำนวนชั่วโมงที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมต่างๆ จำแนกตามประเภทโปรแกรม.....	87
ตารางที่ 4.20	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ตารางที่ 4.21	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานการณ์.....	91
ตารางที่ 4.22	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ซอฟต์แวร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประโยชน์ที่ได้รับ.....	94
ตารางที่ 4.23	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับของปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายในของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
ตารางที่ 4.24	ผลการทดสอบค่า KMO และ Bartlett's Test of Sphericity ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	98
ตารางที่ 4.25	ค่า Eigenvalue ร้อยละความแปรปรวนที่อธิบายได้โดยกลุ่มปัจจัย และร้อยละความแปรปรวนสะสมของแต่ละกลุ่มปัจจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	99

ตารางที่ 4.26	เมทริกซ์น้ำหนักปัจจัยของตัวแปรในกลุ่มปัจจัยหลังจากการหมุนแกน (Rotate Component Matrix) ของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายในของผู้ตอบแบบสอบถาม....	100
ตารางที่ 4.27	เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยคาดไว้ในเบื้องต้นกับตัวแปรอิสระที่สร้างจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย.....	105
ตารางที่ 4.28	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ระหว่างพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายใน (Y) และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.....	109
ตารางที่ 4.29	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายใน (Y) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ในงานตรวจสอบภายใน.....	112

สารบัญญภาพ

๗

หน้า

แผนภาพที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ซอฟต์แวร์ ในงานของผู้ตรวจสอบภายใน.....	8
แผนภาพที่ 2.1 แผนผังการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน.....	20